

verslag

Omschrijving	Uitwisseling MSG NL-EITI met de MSG D-EITI
Vergaderdatum en -tijd	31 januari 2024, 10.00-14.30 uur
Vergaderplaats	Berlijn, GIZ Haus, conferentiezaal 5 ^{de} verdieping
Aanwezigheid	Joost Haenen, Ruud Cino, Jeroen Berndsen, Taco Westerhuis, Nelleke van den Bos, Gerno Kwaks, Joosje de Lang, Jelle Bezemer. D-EITI: overheid - Peer Hoth (plv. vz./afd. hfd. Delfstoffen/circulaire ec./toezicht instituut aardwetenschappen en natuurlijke hulpbronnen, min. EZK), Alena Baasch (nat. coörd./min. EZK), Klaus Reinhold (waarn./min. EZK) – industrie – Markus Zeise (Wintershall Dea), Anne Lauenroth (BDI) – maatschappelijk - Edda Müller (Transparency Int.), Anika Bender (Forum Umwelt u. Entwicklung), Marie Wettingfeld (Forum Ökologisch-Soziale Marktwirtschaft), Walter Palmetshofer (Open Knowledge Foundation) – GIZ – Mareike Göhler-Robus, Torge Bartscht, Klara Giesler – MS Teams: Ricarda Rösch (donorgroep/min. voor Ec. Samenw. en ontwikkeling)

1. Opening

- Peer Hoth heet allen welkom en daarna stellen de vertegenwoordigers van D-EITI zich kort voor. Joost Haenen bedankt voor het informele welkom gisteravond, waarbij een aantal vertegenwoordigers van D-EITI aanwezig waren bij het diner. Daarna stellen de vertegenwoordigers van NL-EITI zich voor.

2. Introductie MSG

- D-EITI: Verschillen met Nederland: geen staatsbedrijf actief, grotere diversiteit in gewonnen delfstoffen. Zo wordt bijvoorbeeld klei hoogwaardig ingezet in de gezondheidszorg.
- Duitsland heeft net als Nederland twee rollen binnen EITI: 1. Behoort tot de donorlanden van de internationale EITI organisatie 2. Implementeert de Standaard in Duitsland c.q. Nederland. Vandaag gaat het om deze tweede rol.
- De redenen dat Duitsland de Standaard implementeert: 1. Ondersteuning gelijk speelveld wereldwijd en om corruptie tegen te gaan, 2. Objectief maken discussie over mijnbouw in Duitsland + begrip en kennis van Duits mijnbouw

- vergroten, 3. Duitsland klaarmaken voor internationale transparantieregels, 4. Invoering open data principes 5. Multi-stakeholdergroep, als innovatief forum.
- 3 thematische doelen: begrijpelijke rapportage, kennisdeling en bijdragen aan een wereldwijde transparantiestandaard.
 - MSG-structuur was in 2014 nieuw voor Duitsland. Elke geleding heeft een eigen coördinator, er zijn 5 leden en 5 plaatsvervangende leden. Waarnemers kunnen deelnemen afhankelijk van het onderwerp. Elke delfstoffensector is vertegenwoordigd. Vanuit de overheid zijn dit het Duits ministerie van EZK en een vertegenwoordiging van de deelstaten.
 - De politieke ambassadeur/trekker is parlementair staatssecretaris Franziska Brantner. Een parlementair staatssecretaris ondersteunt de minister in het dagelijks werk en treedt ook plaatsvervangend op). Zij is jaarlijks bij een EITI vergadering.
 - Op rohstofftransparenz.de wordt drievoudig gerapporteerd: 1. De context van de mijnbouw in Duitsland, 2. Ontsluiting van data en 3. Over specifieke onderwerpen zoals milieubescherming of werkgelegenheid.
 - NL-EITI: Nederland heeft drie leden en plaatsvervangers per geleding en een onafhankelijke voorzitter. NL-EITI wil de verbreding van de scope terug laten komen in de vertegenwoordiging per geleding. In 2017 is de MSG geïnstalleerd en in 2018 is Nederland implementerend land geworden van de Standaard. Het werkplan weerspiegelt de verschuiving van de focus van reconciliatie van betaalstromen naar een bijdrage aan het maatschappelijk debat en de validatie van 2025.
 - In Duitsland is er een vergoeding voor in ieder geval de maatschappelijk geleding. Mogelijk is een vergoeding van MSG-leden een punt wat ook interessant kan zijn voor Nederland.

Datum
6 februari 2024

Bespreekpunt: *Is het een idee om het aantal leden per geleding uit te breiden naar 4 of 5 leden? Is het een idee, zeker bij een uitbreiding, om te gaan werken met coördinatoren per geleding? Is het een idee om te gaan werken met een vergoeding voor MSG leden (maatschappelijke geleding)?*

3. Maatschappelijk debat

- NL-EITI geeft aan dat de focus verbreed is van rapporteren over betaalstromen naar het maatschappelijk debat en dan in het bijzonder de maatschappelijke kosten en baten. Dit debat gaat grotendeel over het stoppen van fossiele subsidies en het ontwikkelen van een duurzaam energiesysteem. De MSG kijkt naar een manier om de data over met name olie en gas in een breder context te plaatsen.
- Voor D-EITI is dit een interessant punt, omdat zij de scope graag gelijk laten om praktische redenen: past binnen de scope van de afdeling waar de implementatie van EITI onder valt. Bij NL-EITI is ook vanuit EZK de strategie van het energiesysteem vertegenwoordigd. Het kan interessant zijn om contact te leggen met andere afdelingen binnen het ministerie.
- NL-EITI en D-EITI lukt het beiden niet om de politiek te interesseren. Als het geen concreet probleem is, is het vaak niet interessant. Een vertegenwoordiger van een Duitse maatschappelijke organisatie geeft aan: we gebruiken de EITI-rapporten nauwelijks, we gaan vaak terug naar primaire bronnen. Dit kunnen we veel actiever gebruik maken van de EITI-rapportages. Ook geeft zij aan geen probleem te zien om te blijven bij E van extractief.
- Voor D-EITI ligt waterstof, CO₂-opslag dicht bij mijnbouw dan andere items. Voor NL-EITI is het dat vanuit het perspectief van de olie en gas gekeken

wordt naar de energietransitie. In Nederland zijn grote spelers in olie en gas ook prominent aanwezig in de energietransitie.

Datum
6 februari 2024

Bespreekpunt: *Kunnen we zelf ook actiever de NL-EITI rapportages gebruiken of voor het voetlicht brengen? Meer vanuit leden/lidorganisaties.*

4. Standaard 2023

- NL-EITI wil graag ook een politieke ambassadeur zoals Duitsland heeft. Daarnaast sluit het thema energietransitie aan bij de scopeverbreding. NL-EITI wil graag natuur- en milieuorganisaties betrekken bij de MSG. En wil graag de samenwerking tussen de delfstoffensector en andere sectoren stimuleren. Thema's in het maatschappelijk debat zijn: hoge energieprijzen, eerlijke verdeling kosten energietransitie, impact op leefomgeving, onzekerheid voor investeerders en bedrijven en verminderen afhankelijkheid van energie-import. Het vereiste dat steeds een bijdrage aan het maatschappelijk debat moet worden geleverd brengt een dilemma met zich mee. Het maatschappelijk debat ontwikkelt zich. Hoe kan vanuit EITI-perspectief zicht blijven op de administratieve lastendruk. Er wordt nu een stap gezet naar samenwerking van de extractieve industrie met andere vormen van energieproductie en -opslag op de Noordzee.
- D-EITI focust ook op het thema energietransitie. Maar constateert ook dat in de Standaard 2023 de administratieve lasten voor bedrijven en overheden toenemen. Hoe hiermee om te gaan?
- In het gesprek wordt duidelijk dat er twee gezichten zijn: 1. vereisten vanuit de Standaard en 2. De bijdrage aan het maatschappelijk debat. Het eerste gezicht betekent een verzwaring van de administratieve lasten als gevolg van de Standaard 2023. Daarbij gaat het erom dat een uniforme Standaard is, waarbij bijvoorbeeld een Afrikaans land heel erg geholpen kan zijn om zo de organisatie op te bouwen. Maar dat het voor landen als Nederland en Duitsland heel contraproductief kan werken, omdat er gewerkt wordt met bestaande informatie die niet altijd volledig aansluit op de vereisten uit de Standaard. Het contraproductieve zit erin dat dit ten koste kan gaan van de inspanning voor een bijdrage aan het maatschappelijke debat, het tweede gezicht. De onderwerpen die spelen in het maatschappelijke debat hebben vaak een bredere context dan de delfstoffenindustrie of de Nederlandse situatie.
- D-EITI documenteert in hoeverre zij (kunnen) voldoen aan de Standaard 2023 in een zogenaamde "compliance tracker". Voor NL-EITI geldt een soortgelijke aanpak.

Bespreekpunt: *1. Dit onderscheid tussen vereisten van de Standaard en een bijdrage aan het maatschappelijke debat kan ons helpen in de communicatiestrategie en bij het verbeteren van de website. 2. Het is van belang om goed te documenteren in hoeverre NL-EITI voldoet aan de Standaard 2023 en dit ook te delen met het Internationaal Secretariaat (net als over de verbeterpunten en aanbevelingen uit validatie 2021).*

5. Validatie

- NL-EITI: Overall score validatie is "fairly low". Het werkplan laat te wensen over en de bijdrage aan het maatschappelijk debat blijft achter. Dat geldt ook voor de betrokkenheid van de stakeholders. Het EITI Bestuur vindt dat er onvoldoende transparantie is over contracten, met name waar het de

staatsparticipatie van EBN betreft. Binnen de MSG is niet veel discussie over deze punten. Desondanks was het besluit van het EITI Bestuur een klap in het gezicht van de MSG. De validatie bleek uitgevoerd op basis van de 2019 Standaard, terwijl ons rapport nog op basis van de 2016 Standaard was opgesteld. In de aanloop naar het validatierapport was er nauw contact met het Internationaal Secretariaat. Vervolgens komen er in het validatierapport kritiekpunten naar voren waarover niets gezegd is in het validatieproces. Terwijl een groot aantal opgelost had kunnen worden door zaken meer te expliciteren. Daarnaast was er tijdens het validatieproces een wisseling van de contactpersoon bij het Internationaal Secretariaat. De formulering van het validatiebesluit was onvriendelijk. Ook werd door het Internationaal Secretariaat gesteld dat er voor landen als Nederland nu eenmaal hogere eisen zijn dan voor bijvoorbeeld landen in Afrika. Leerpunten zijn: wees expliciet over waar aan de Standaard wordt voldaan en meer energie steken in contacten met het Internationaal Secretariaat.

- D-EITI: heeft de beoordeling van het validatieteam nog niet binnen. Maar zij weten wel dat er drie punten zijn waar het validatieteam vanuit het Internationaal Secretariaat niet tevreden mee was: 1. UBO-informatie (vereiste 2.5), 2. Detaillering op projectniveau (vereiste 4.7) en 3. Duitse pilot reconciliatie (4.9).
- D-EITI en NL-EITI zijn er over eens dat de uitbreiding van de vereisten in de Standaard 2023 te snel gaat. De Duitse plaatsvervangend voorzitter kreeg op de conferentie in Dakar in juni 2023, veel vragen over of het niet iets minder kon met de uitbreiding van de Standaard. Veel landen wil graag bezig met transparantie, maar zijn nog bezig om aan alle vereisten van de Standaard van 2019 te voldoen.
- D-EITI staat er voor open om samen met NL-EITI zaken uit de Standaard 2023 aan te kaarten.
- Daarnaast kan ook de verbinding tussen de implementatie van de Standaard in respectievelijk Nederland en Duitsland en de rol van beide landen in de internationale EITI donorgroep versterkt worden. De implementatie is in beide landen belegd bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. En de donorrol bij Ontwikkelingssamenwerking.

Bespreekpunt: *Hoe kan voor Nederland de verbinding tussen de implementerende- en de donorrol worden versterkt? Hoe kan dat samen met Duitsland?*

6. Afsluiting

- Alle deelnemers zijn er over eens dat dit een leerzame en geslaagde uitwisseling is tussen NL-EITI en D-EITI. Beide MSG's hebben te maken met soortgelijke thema's. Daarbij kunnen NL-EITI en D-EITI van elkaar leren. De verbinding is gelegd.

Datum
6 februari 2024